

[Automatisk tekstet av Autotekst med NB Whisper. Kan inneholde feil.]

[SPEAKER_00]

Du hører nå en podkast fra Universitetet i Stavanger.

[SPEAKER_02]

Hei og velkommen til Læringsmiljø i skole og barnehage.

Mitt navn er Maria Gilje Strand, og jeg er programleder for denne podkast-serien.

Dagens podkast-episoden er primært retta mot deg som jobber i barnehage.

Når vi skal snakke om hvordan de ansatte bør gå fram når et barn syner begynnende mobbeatferd i barnehagen.

Dagens gjester er Tone Rove Nilsen og Ragnhild Lenes ved Læringsmiljøsenderet.

Velkommen til dere.

Jeg har lyst til å begynne litt med at dere presenterer dere sjøl.

Bare sånn kort hva dere jobber med.

Vi kan begynne med deg, Ragnhild.

[SPEAKER_03]

Ja, jeg jobber jo på Læringsmiljøsenderet, som du har sagt.

Tidligere har jeg erfaring fra barnehagefeltet.

Men nå jobber jeg mest med undervisning og forskning på senderet.

Tematikker er sosial og emosjonell utvikling, trygt og godt barnehagemiljø og trivsel.

Og særlig en tematikk jeg jobber mye i forskningen på nå, er selvregulering.

Kort fortalt.

[SPEAKER_04]

Og du, Tone?

Ja, jeg jobber som førsteamanuensis, samme som Ragnhild, på Læringsmiljøsenderet.

Jobber hovedsakelig med undervisning og forskning inn mot barnehagefeltet.

Og så noe innen skolefritidspedagogikk.

Jeg er ganske opptatt av barns lek, opptatt av overgang mellom barn og skole.

Trygt og godt barnehagemiljø, som er det jeg jobber mye med.

Ja.

Så jobber vi i tillegg utadrettet med barnehager.

Og med veiledning til barnehageansatte rundt Trygt og Godta spesielt.

[SPEAKER_02]

Du er òg en av våre ansatte i Bodø.

Vi har noen som jobber og holder til derfra.

[SPEAKER_04]

Ja, jeg føler meg veldig heldig som får lov til å bo i Bodø og samtidig jobbe på Læringsmiljøsenderet.

Så det er jeg veldig glad for.

[SPEAKER_02]

Men jeg har lyst til å gå inn på litt med dette med forskningen om mobbing i barnehagen.

Altså jeg regner jo litt med at det ikke er sånn at det er en aldersgrense for mobbing?

Altså at det kan òg skje blant de yngre barna?
Hva sier egentlig forskningen, Tone?

[SPEAKER_04]

Ja, det er jo dessverre litt sànn at de fleste steder der mennesker møtes, så kan jo mobbing skje.

Også blant små barn.

Jeg har litt innsikt rundt forskning på temaet gjennom en større scoping review, som det heter, som vi gjorde for noen år siden.

En kunnskapsoversikt.

Hvor vi undersøkte ganske bredt dokumenter.

Altså det som er skrevet om mobbing i den norske barnehagekonteksten.

Og da undersøkte vi alt fra forskning, artikler.

Vi undersøkte rapporter, pensumbøker, masteroppgaver.

For å finne ut av hva er skrevet og undersøkt rundt temaet mobbing i barnehagen.

Og det som da kom tydelig frem, var jo det at det fins ikke noen sànn helt egen og klar definisjon på hva mobbing er eller hvordan det forstås i barnehage.

Og blant små barn.

Begrepet er omdiskutert.

Mange som syns at begrepet er litt hardt å bruke om små barn.

Men vi fant samtidig at det er ... Selv om det er ulike forståelser av begrepet, så er alle enige om at en sànn type atferd skjer også blant små barn.

Og at det bør tas tak i.

Ja.

Så fant vi jo litt rundt forekomst at det er veldig få studier i Norge som har undersøkt forekomst av mobbing.

Så tallene spriker helt fra 6 til 20 %.

Så der savner vi egentlig noen store undersøkelser og kunne sett på det litt nærmere.

Men det er jo grunn til å tro at det her er noe som kan skje i alle barnehager.

[SPEAKER_02]

Og alle aldre.

Ja.

Du er òg med i et forskningsprosjekt som ser litt på det med barns trivsel i barnehagen.

Kan du fortelle litt om det òg?

[SPEAKER_03]

Jo, i det prosjektet som heter Barns trivsel, der ...

Der er vi ute etter å få barns perspektiv på hva trivsel er, som først og fremst er barn våre informanter i det prosjektet.

For det er noe med å forstå hva barn tenker er trivsel.

En gjenganger der er jo at for barn så er det med vennskap og det med lek noe som er ... Ja, det som underbygger deres trivsel mest.

Det er noe med å se dette i sammenheng med mobbing.

Når vi vet for barns trivsel hvor viktig lek og vennskap er.

Så vet vi òg at lek og vennskap er noe som er veldig sentralt i mobbing og ekskludering i barnehage.

Så disse tingene henger tett sammen.

Og i rammeplan og lovverk så ser en jo ofte at ...

Barna skal få erfare trivsel, og så skal barnehagene forebygge mobbing. De blir ofte sett i sammenheng. Så trivsel er på en måte det vi ønsker å oppnå. Og så ønsker vi fravær av mobbing og andre krenkelser.

[SPEAKER_02]

Prosjektet er ikke ferdig, så vi må ha en egen podkast når resultatene går med. Absolutt. Og der skal vi skrive ut masse spennende resultater til våren.

[SPEAKER_04]

Jeg tenkte litt på det du sa nå, Ragnhild. Når vi snakker om mobbing i barnehagen, så handler det jo ofte om utestenging. Det er ofte sånn det kommer til syne i barnehagen, at barna ekskluderer hverandre fra lek. At man gjerne vil verne om leken. Og når man verner om sin egen lek, er det lett også at man vil holde andre utenfor. Hvis du tenker på hvordan det ser ut i barnehagen, så er det gjerne utestenging fra lek.

[SPEAKER_03]

Ja, og hvis en spør barn sjøl hva mobbing er, så svarer de vel at det er å ikke få delta i lek.

[SPEAKER_02]

Ja. Da lurer jeg litt på ... Er det forskjell ... Eller er mobbing, eller hva man da kaller det ... Du var inne på at noen mener det er litt for hardt å kalle det det når det gjelder barnehage. Men man må jo kalle det noe òg. Ja, og det står jo tydelig i lovverket. Så det er et begrep vi må forholde oss til. Men det jeg lurer på, er mobbing i barnehager og skoler likt ... Du var inne på det. Uansett der mennesket ferdes, så vil det kunne skje. Har dere noen tanker rundt det?

[SPEAKER_04]

Ja, på mange måter er mobbing likt, men det er også klare forskjeller. Den tradisjonelle definisjonen av mobbing, som stammer fra Dan Olweus, handler mye om at det er intensjonelle handlinger. Det er gjerne maktubalanse. Det er gjentatte negative handlinger over tid. Men i barnehagen så ... Og også i skole har man blitt mer opptatt av å se på mobbing som at det er sosiale prosesser. Altså på avveie. Det er noe som skjer i gruppedynamikk. Det er ikke så mye fokus på individet lenger. Det er mer den sosiale konteksten som vi ser spiller inn her.

Og da kommer jo det med inkludering og ekskludering.
Det med at man er så opptatt av å være innafor.
At man først har kommet innafor, så verner man om det med alt man har.
Og for de som blir ekskludert eller holdt utenfor, så er jo det her veldig vondt.
Selv om det ikke f.eks.
er intensjonelt.
Sånn som man gjerne snakker om.
Blant barnehagebarn er det jo ikke så vanlig å snakke om intensjon.

[SPEAKER_03]

Men likevel så kan jeg jo snakke om at de, som du beskriver, de vil verne sin lek.
Det er jo en slags intensjon de har.
Hvis du og jeg hadde en veldig kjekk lek, og så kommer Tone inn ...
så vil kanskje Tone bryte vår kjekke lek.
Så vår intensjon blir helt ubevisst at det er en intensjon.
Men vi har jo bare lyst til å fortsette å leke den kjekke leken vi har.
Og så vet vi at når Tone kommer inn, så kan hun ikke den leken.
Så da har vi lyst til å verne den leken, rett og slett fordi vi har det gøy.
Og det er jo der personalet må koble seg på.
For dette er helt naturlige mekanismer for barn, å skulle verne det som de har og som er gøy.

[SPEAKER_04]

Og det er litt viktig at vi kommer inn på det.
Veldig mye av det som skjer i barnehagen, er jo normalatferd.
At barn tester grensene sine.
Det kan skje klyping, det kan skje at barna setter ryggen til.
Har du først fått plass på huska, så vil du jo ikke gå av.

[SPEAKER_03]

Det er byttetid er man ikke så interessert i. Så dette er naturlige prosesser.
Barn er jo umodne.
Og de er utforskende.
De er utforskende på det fysiske, klatrer og springer, men også på det sosiale.
Og skal teste ut om jeg snur ryggen til Tone når hun kommer inn.
Hva skjer da?
Å ja!
Da ble Tone lei seg.
Det var rart.
Og så får en fortsette og gjerne få mønster i en utforskende fase i livet.

[SPEAKER_04]

Og så er det jo sånn hvis man opplever det at man kan ta leken fra noen, og så får man beholde den, så er det jo ...
Ja, det var kjekt.
Sånn at det krever jo en del av personalet i barnehagen for å følge med og få med seg det som skjer, da.
Det krever veldig mye.

[SPEAKER_02]

Da er spørsmålet mitt sånn ... Hva gjør de ansatte?
Hvilke prosesser er det i barnehagene, og hvordan jobber man med dette temaet?

[SPEAKER_03]

Ja.

Hvis vi spør barn, så er det jo det å ha tilgang til lek som er det viktigste for dem.

Vennskap og lek, som vi har vent allerede, er det.

Og det betyr jo òg at det er der ekskluderingen skjer.

For det er jo det de har lyst til å være med på, og dermed er det òg der ekskluderingen vil forekomme.

Og da vil jo hvordan personalet er til stede.

I lek.

Både er observerende, men òg er deltakende.

Og tilrettelegger for det.

Vil jo være veldig sentralt for om de klarer å fange det opp.

Alle disse små mekanismene som skjer.

For det trenger jo ikke å være mer enn et blikk til å snu skulderen til.

Si små ting som at nei, det er bare de med rosa klær som får være med.

Det trenger ikke være ting som personalet legger merke til engang.

Hvis du ikke er tett nok på.

Så det er noe av det som gjerne er det viktigste.

For å kunne fange opp at disse mekanismene skjer.

At du må vite ... Du må ha kunnskap om at det skjer.

Og du må være tett nok på til å få med deg at det skjer.

[SPEAKER_02]

Hvis du ikke veit hva du skal se etter, da.

Det er nettopp det.

[SPEAKER_04]

Jeg opplever at ansatte i barnehagene jobber mye forebyggende.

De jobber med at barn får utvikle sosial kompetanse, lære om empati.

At når du gjør sånn, så blir han lei seg.

Det er jo noe som barn trenger å få vite om og lære.

Og at de ansatte jobber med å tilrettelegge for vennskap.

Så jeg føler at det jobbes veldig godt forebyggende ute i barnehagene.

Jeg er jo en del ute i praksis og besøker barnehager.

Og ser jo da at nå kommer det lovverket vi har nå, for fem år siden.

Det har blitt godt mottatt.

Men som alle ting så tar det jo tid å implementere det i praksis.

Så selv om man gjerne kjenner til lovverket, så er det jo noe med hvordan man gjør det i praksis.

Og det er det fortsatt en jobb igjen på.

Men jeg kommer jo på besøk ut i barnehager hvor jeg ser på personalrommet så henger det store plakater.

De ansatte har hatt personalmøter.

De har reflektert over hva som er krenkelser.

Så jeg opplever at det jobbes godt ute i praksis.

[SPEAKER_03]

Veldig enig i det.

Og det er på en måte eneste måten å gjøre det på.

For at hele personalgruppen skal få eierskap til de begrepene en bruker, og forståelsen av hva mobbing er i den alderen, og hva ekskludering er i den alderen, så må en jobbe systematisk med det over tid.

Og det er gjerne ikke noe du legger merke til hvis du ikke har kunnskapen.

[SPEAKER_04]

Og hvis man har litt ulik forståelse av hvordan det ser ut, så er det fort at det blir ulik praksis.

Derfor er det så viktig at personalet får tid til å sitte sammen og reflektere.

Hva betyr egentlig alle disse begrepene som står i lovverket?

Hvordan tar vi tak i det?

Hvordan forebygger vi, og hvordan håndterer vi, dersom det skjer?

[SPEAKER_02]

Hvordan opplever du i praksis at det blir gjort?

Hvilke prosesser har man i de ulike barnehagene med å tolke lovverket?

Hva betyr dette for oss?

Hvordan skal vi jobbe med det?

Har du sånt inntrykk av henne?

Du var inne på definisjonen.

Man kan ha noen diskusjoner rundt det.

[SPEAKER_04]

Mange barnehager jobber godt med det her.

Og når jeg veileder et personale og deltar på planleggingsdager, så er det typisk at vi begynner med en innføring i lovverket og tar for oss de begrepene.

For i lovverket så brukes jo begrepet krenkelser som et overordna begrep for mange ulike typer negative handlinger.

Som utestenging og mobbing, bl.a.

Og da er det viktig at de ansatte ... Ok, mobbing, hvordan ser det ut?

Og det er jo ikke bare at man kaller hverandre stygge ting.

Det kan jo også være det der med at man tar lek fra hverandre eller nekter å bytte.

Så da ønsker jeg veldig å få fram at de reflekterer sammen, deler erfaringer.

Og f.eks.

jobbe med case-oppgaver.

Det er et kjempeflott verktøy å bruke.

Tenkt case om at det er noe konflikt.

Hvordan går vi inn for å veilede?

At de får diskutert det.

Hvordan forstår vi situasjonen, og hvordan ville vi gått fram?

[SPEAKER_01]

Ja.

[SPEAKER_03]

Så erfarer jeg at når en har gjort dette, så opplever nesten alle avdelinger at de har barn som er ekskludert fra lek.

Så det er når du får den teorien på det, du får gjerne en case, og så ser de ...

Oi, vi har jo òg et barn, eller kanskje flere på vår avdeling som dette er tilfellet for.

Og når de da har fått denne kunnskapen, så er det utrolig godt å bruke det inn i egne case.

Å kunne hjelpe og støtte det barnet.

[SPEAKER_02]

Men da lurer jeg litt på sånn ... Hvis du enten er nyansatt eller bare har begynt å jobbe i barnehage og ikke noensinne har den bakgrunnen og den kunnskapen, og så står du i en situasjon der du oppdager noe.

Når man ser et barn som begynner å vise tegn til begynnende mobbeatferd ...

Hvordan går man fram?

Det er sikkert ikke så enkelt.

[SPEAKER_03]

Nei.

Nå har jo du snakket litt om det generelle.

En jobber jo med dette kontinuerlig.

Så det er gjerne ikke en atferd som bare plutselig oppstår.

At dette er atferd barn har hele tiden.

Som vi snakket om.

Lek og ... Ja, å ekskludere andre.

Men hvis det er å se at nå er det blitt et mønster her, så må en jo jobbe mye mer systematisk.

Da må en jo òg gripe inn der og da.

Sånn at jeg tenker jo at det kommer jo litt an på om ...

Du beskriver dette som en ufaglært ... Så ville jeg jo fått med meg resten av personalet.

Jeg ville jo gått til den som var PED-leder, og som var ansvarlig for avdelingen, at vi diskuterer.

Dette har jeg observert.

Hva tenker vi?

Gode strategier.

Du må jo gripe inn der og da.

Sånn at vi kan lage en plan for hvordan vi skal støtte dette barnet inn i leken.

Hvilke roller har de i barnegruppen?

Hvordan definerer barnegruppen dette barnet?

Hvordan skal vi få dette barnet til å bli en del av det fellesskapet som barnegruppen er?

Og det er ingen kvikkfiks, men en må iallfall lage gode planer for det.

[SPEAKER_04]

Jeg er helt enig med Ragnhild.

Ifølge lovverket skal det jo meldes fra til styrer.

Og hvis man melder fra til styrer, kan man sette i gang observasjoner.

Undersøke.

Man kan jo snakke med barnet selv, det som eventuelt er utsatt.

Eller egentlig alle for å få tak i hva som skjer.

Man kan ta en samtale med foreldre.

Så det handler om å begynne å undersøke.

Hva er det egentlig som skjer?

Og da er jo også lovverket ganske klar på at ...
Enten det er mobbing eller bare barn som ikke trives, så skal man sette i gang med en aktivitetsplan.
Som gjerne er en skriftlig plan hvor du beskriver hva du har undersøkt, hvilke tiltak som kan fungere, og at du kan evaluere etterpå.
Derfor er det så viktig at man skriftliggjør det.
Så man kan evaluere og lære noe av det og ta med seg videre.

[SPEAKER_03]

Og da erfarer vi at det er veldig stor forskjell på barnehagene.
Da noen setter i gang en aktivitetsplan med en gang de tenker at 'oi, dette barnet har det ikke trygt og godt'.
Mens andre lar det gå veldig langt og tenker at de skal ha en viss alvorlighetsgrad før de tenker den tanken.

[SPEAKER_02]

Men hva er fasiten der, da?
Eller kanskje ikke det er fasiten.

[SPEAKER_04]

Det ble gjort en evalueringsrapport av lovverket i regi av Utdanningsdirektoratet som kom i mars 2023.
Der tok de nettopp opp at det er ulik forståelse av aktivitetsplan.
Hvordan skal det tas i bruk?
Lovverket er tydelig på at når barn ikke har det trygt og godt, skal det settes i gang undersøkelser.
Sånn at ifølge lovverket så skal det lages aktivitetsplan.
Ikke kun ved de alvorlige tilfellene.
Det skal tas tak i tidlig.
Og hvis man tar tak i saker tidlig, så kan man jo hindre at det eskaleres.
Så det skal ikke tolkes snevert.
Det skal tolkes i hvit forstand.

[SPEAKER_03]

Og det er jo der det systematiske arbeidet er.
Med en gang du må lage den planen, så får du oversikt over situasjonen.
For da må du observere, skriftliggjøre, snakke med foreldre.
Du må se rollen dette barnet har i gruppen, rollen det barnet har.
En må løfte dette opp på et mer systematisk plan enn å gå inn i enkelthendelser der barn blir ekskludert.

[SPEAKER_02]

Jeg har barn i barnehage og skole og snakker masse med andre foreldre.
Jeg har inntrykk av at uansett om barn blir utsatt for ting som ikke er greit, eller utsetter andre, så venter kanskje barnehagen/skolen litt lenge med å snakke med foreldrene.
Er det noe dere erfarer eller har kunnskap om?
Og hva tenker dere eventuelt om det?
Er det sånn?
Stemmer det?
Ja, det tror jeg stemmer.

Det tror jeg.

[SPEAKER_03]

Nå kan vi snakke for barnehage og skole, så er det lengre avstand til foreldrene. Men i barnehage treffes jo foreldre og personal hver dag.

Men likevel er det gjerne i en litt kaotisk situasjon i en garderobe eller utelek, så det er ikke tiden å ta det opp.

Men det er klart at en bør ta den samtalen med foreldre, enten det er et barn som blir ekskludert fra lek og ikke har det trygt og godt på andre vis.

Eller det er barn som er deltakere i den ekskluderende prosessen.

Sånn at så fort som mulig ...

Og det som vi alltid snakker om når vi er ute med praksis, er at dette bør også prates om generelt på foreldremøter.

Der foreldre blir invitert inn til å ha dialog.

Hva gjør vi?

Hva tenker du er viktig hvis ditt barn ekskluderer noen i lek?

Hva forståelse har du av det?

Eller hvis ditt barn er et barn som blir ekskludert, hva tenker du om det?

Få foreldre med inn i tankegangen at dette kommer til å skje og dette skjer.

Men hvilken rolle har vi?

Hvordan vil dere bli involvert?

Og òg stille veldig tydelige forventninger til foreldre om hvordan barnehagene trenger deres støtte for å skape dette gode, inkluderende miljøet.

Når de kommer i barnehagen ...

Sier de hei til alle barn, eller sier de kun hei til det barnet som er venn med sitt barn?

Såne små nyanser som er med og skaper inkluderende miljøer, kan foreldre òg bidra inn i. Det er kjempeviktig.

[SPEAKER_04]

Ja, det tenker jeg og Rangla at du er inne på noe viktig der.

Foreldrene kan bidra, og gjerne ved å informere om det på et foreldremøte.

For det er normal atferd.

Ungene kommer til å teste grenser.

Og trygge foreldrene på at vi tar tak i det hvis det skjer, og da hører dere fra oss.

Og at man kan ha litt sånn ... Ikke vente til det blir en stor sak.

[SPEAKER_03]

Og kanskje da er det òg lettere å ta det opp i såne små settinger når en har en felles forståelse, og at en ...

Som foreldre ikke opplever at det er så veldig alvorlig om personalet ville snakke med oss om en ekskluderings situasjon.

For dette vet vi er noe som er naturlig.

Og vi har lyst til å bidra for at alle barna på avdelingen skal ha det trygt og godt.

Det må være en forståelse en har at barna ... Det er et fellesskap.

Jeg er foreldre til mitt barn, men mitt barn er en del av et fellesskap.

[SPEAKER_04]

Og barna skal jo lære seg å være i samspill med hverandre.

Og foreldrene kan jo også bidra med i lekegruppen, på fritida.

[SPEAKER_03]

Veldig.

Og bare såne småting som hvis barnet ditt kommer hjem og sier at 'Ja, Kari slo meg', så hekter du deg på det og sier 'Å, stakkar deg.'

'Ja Kari, hun slår mye', og bla, bla, bla.

Eller klarer du å gå inn på det og være mer nysgjerrig?

Og kanskje òg vise empati for Kari?

Kanskje Kari var lei seg for noe?

Hva tror du hadde skjedd i forkant?

Her har foreldrene kjempeviktig rolle i hvordan deres barn møter de andre barna på avdelingen.

[SPEAKER_02]

Men tilbake til hvorfor ikke foreldrene blir involvert.

Jeg tror at de ansatte kvier seg litt til å ta de samtalene med foreldrene.

I noen tilfeller at det kan være en grunn.

Absolutt.

[SPEAKER_04]

Ja, jeg har jo jobba litt med foreldresamarbeid.

Med noen av de barnehagene jeg har vært ute i. Og da kommer det jo fram at det er ansatte som syns det er litt krevende.

Altså å ta opp vanskelige temaer med foreldre.

Det kan være i garderoben eller på sånn type foreldresamtaler.

Og i en barnehage jeg var i, så er det ikke alle som syns det er gøy.

Men vi gjorde rollespill.

Hvor vi øvde på vanskelige samtaler med foreldre.

Noen hadde mye erfaring og jobba i årevis og hadde masse konkrete eksempler.

Og de nyansatte og andre lærte det av hva som er lurt å si.

Så det kan jeg jo anbefale.

Øv på vanskelige samtaler, så man vet litt hva man skal si.

[SPEAKER_02]

Sjøl de som har jobba lenge i barnehage, vil kanskje synes det er litt utfordrende.

Det å øve seg er jo uansett lurt.

[SPEAKER_04]

Ja, og det her er jo komplekse saker.

[SPEAKER_02]

Det er forskjellig gang til gang.

Men apropos det med komplekse saker.

Nå har vi snakka litt om mobbing generelt, men hva hvis det blir sånn ...

Jeg har komplekse mobbesaker.

Til og med kan det skje i barnehagen.

At det er et barn som blir utsatt for relativt grove ting og som ikke har det bra.

Én ting er hvordan følger barnehagen det opp, men hvis det skjærer seg litt?

Er det noen tanker rundt det?
Kanskje litt vanskelig spørsmål.

[SPEAKER_04]

Det er viktig at det tas tak i. For de barna som utsettes for det, kan det jo ha langvarige konsekvenser.
Og å vokse opp i et utrygt miljø eller bli utsatt for krenkelser og mobbing i barnehagen, kan jo påvirke barna i lang tid og erfaringer de tar med seg videre i skole og resten av livet.
Så det må tas tak i på en skikkelig måte.

[SPEAKER_01]

Det må det.

[SPEAKER_03]

Det er noe som heter at barndommen varer hele livet.
Og for de barna som blir utsatt for krenkelser og vonde ting i barnehagen. Ofte så sier de jo at det starta i barnehagen.
Nå er det mobbesaker som blir grepet fatt i seinere i skolen.
Så disse mønstrene etablerer seg så tidlig.
Så uten tvil må en gripe inn.
Men du spurte litt om det er vanskelig samarbeid mellom foreldre.

[SPEAKER_02]

Det kan det jo være.
Men noen ganger kan det skjære seg at man trenger hjelp utenfra.
Hva er det da man kan gjøre som barnehage?
Styrer, f.eks.
Vi har jo andre ting her på senteret.
Læringsmiljøprosjektet, andre ting som kan ... Jeg var litt usikker på hva du tenkte på.
Nei, det går bra.
Jeg tenker bare litt på hva hjelp man kan få utenfra som barnehage hvis man synes det er vanskelig å jobbe med mange mobbesaker.

[SPEAKER_04]

Det er jo et ansvar i kommunene at de skal bidra og hjelpe til.
Så det går an å hente inn eksterne krefter hvis man står fast.

[SPEAKER_02]

Jeg tenker òg litt sånn på tips og råd til ansatte i barnehagene.
Hvis dere skal gå litt inn på hvordan man skal tenke rundt mobbing ... Og hva man kan gjøre.
Vi har vært inne på det allerede.
At man gjerne har en rutine og en plan.
Men hvis dere skal oppsummere litt på det punktet ...

[SPEAKER_03]

Se på deg, Ragnhild.
Ja.
Mitt ... Der det begynner, tenker jeg, er at personalet må vite at dette skjer.

De må vite at de skjer på hver avdeling, fordi det er en naturlig del av barns utvikling.

De er umodne, og de vil utforske og teste ut disse grensene.

Så de må bare vite at dette skjer.

Men det betyr jo ikke at det ikke er viktig å gripe inn.

Det skjer, og de må gripe inn.

Alltid når det skjer.

For hvis du ikke tenker at dette skjer, så ser du ikke etter det heller.

[SPEAKER_02]

Men er det noen som jobber i barnehage som tenker at det ikke skjer?

[SPEAKER_03]

Ja, det tror jeg absolutt.

At de gjerne ikke har blikket for de ... For eksempel så leste jeg en studie der ...

Der er det en forsker som observerer.

Det er en del barn som leker sammen.

Og der hun ser at det ene barnet ikke får tilgang til fellesskapet.

De holder på i nesten en time, og hun gir beskjed til de ansatte.

Og der de ansatte sier at de pleier å finne ut av det.

Da har du ikke de rette brillene på hvis du tenker at et barn ikke skal få tilgang til fellesskapet, og at det er noe de skal finne ut av.

For dette trenger de hjelp til.

Og det er barna veldig tydelige på sjøl.

At vi trenger hjelp fra voksne.

Vi trenger at de voksne kobler seg på når vi føler oss utenfor.

Det er derfor jeg tenker det er en sånn øverst ... Du må vite at det skjer, og at du har en viktig rolle i barnehagen for å gripe inn og følge opp dette.

[SPEAKER_02]

Men henger det tilbake til at ... Det er jo ikke så gammelt, dette lovverket.

At man begynner å snakke om mobbing i barnehagen òg.

Er det det det kommer tilbake til?

[SPEAKER_04]

Jeg tror nok at de ansatte er klar over at det her kan skje.

Men det er jo hektiske hverdager.

Det er mye som skjer, og det kan være vanskelig å få med seg alt.

For det er mye som skjer skjult, og som skjer i leken.

I lekekroken med biler og togbane.

Sånn at man må være til stede for å få det med seg.

Så når jeg jobber med barnehager, pleier jeg å utfordre dem på en sånn følge med.

At alle som jobber i barnehagen, får ansvarliggjøre hver enkelt.

Og da etterpå ta en refleksjon.

Og da oppdages det alltid noen småting.

Som de kan gå inn og veilede barna på.

[SPEAKER_03]

Det handler om de brillene.

Du må ha på de rette brillene for å oppdage det.

[SPEAKER_02]

Og være tett nok på.

Kan du forklare akkurat hvordan den oppgaven du nevnte, ser ut?

[SPEAKER_04]

Ja, det pleier jeg å la barnehagene få lov til å bestemme litt sjøl.

Men at de gjør observasjoner, rett og slett.

At de bytter på.

Og det kan være sånne korte observasjoner.

At i løpet av en uke så skal alle ansatte få ha gjort en observasjon av f.eks. barn i lek.

Hva skjer?

Følg med på prosessene.

Men jeg lar ofte barnehagene få bestemme akkurat hvordan de går fram.

En barnehage jeg jobber med nå, har begynt med videoobservasjon.

Og i tillegg observere samspillet mellom de ansatte og ansatte og barn.

Det er mange måter å gjøre det på.

[SPEAKER_02]

Det kan være litt lettere hvis du ser på video hva som faktisk skjer.

For når du er til stede med barna, må du kanskje ta vare på deres behov og følelser.

Håndtere situasjonen, da.

At det ikke alltid er lett å se hva som skjedde akkurat der før.

[SPEAKER_03]

Ja, og det er det du sier.

Hva skjedde før?

Når det har oppstått en episode, kommer du gjerne inn som personal idet et barn slår et annet.

Og hvis du da ikke vet at dette barnet gjerne har blitt ekskludert, og i en halvtime fra den leken de andre hadde, og så til slutt ender det med at det barnet slår, så griper vi inn på en atferd som ...

Selvfølgelig skal vi gripe inn, for vi skal ikke slå, men likevel ... Det barnet er jo ... Det er lei seg, det er sint, det har masse ... Det har vært ekskludert fra lek.

Det er det som er bakteppet for den siste handlingen.

Og da hjelper det ikke at vi irttesetter det barnet for at det er slått.

Det blir både en stigmatisering av det barnet, og vi klarer heller ikke å ta vare på de følelsene det barnet sitter med.

Så det er utrolig viktig å se hva som ligger bak denne handlingen.

Hva er det som har oppstått i disse sosiale prosessene vi snakker så mye om i forkant av den siste handlingen?

Når du har det blikket ... Du må vite at dette skjer.

Du må ha blikket og brillene, for da vet du òg at kanskje dette barnet er litt utsatt for å bli ekskludert i lek.

Så når du kommer der, tenker du at her har det skjedd noe som vi må finne ut av før vi går inn i den siste handlingen, som var i Oslo.

[SPEAKER_02]

Ja.
Ikke sant?
Ja.

[SPEAKER_04]

Jeg tenker på det som jeg nevnte i stad.
Det med å få til diskusjoner og refleksjoner rundt hva som er negative handlinger, krenkelser eller mobbing i barnehagen.
I lovverket har vi også nulltoleranse.
Det skal være nulltoleranse for sånne negative handlinger.
Men da må vi først ha en felles forståelse av hva det er og hvordan det ser ut.
Sånn at man kan få lik praksis.
Så det er en ting som jeg tenker på.

[SPEAKER_03]

Jeg er veldig enig i det.
Og så tenker jeg at en som er ansatt i barnehage, må være så tett på at en klarer å fange opp disse sosiale mønstrene som vi har snakka mye om i denne podkasten.
For det er der det begynner.
Du må ha kunnskapen om det og kjenne til lovverket, og så må du være tett nok på for å kunne gjøre noe med det i praksisen.

[SPEAKER_02]

Du er jo ute i mange forskjellige barnehager, Tone.
Men det er sikkert litt ulikt ... Jeg vil tenke at det er ulikt hvilke behov de ulike barnehagene har.
Hvordan de jobber med dette.
Er det det du sitter igjen litt med òg?
At det kanskje er noe helt annet.
Absolutt.

[SPEAKER_04]

Det er veldig stor variasjon.
Hvor mye de har jobba med temaet, hvor godt de kjenner lovverket, og om de også kanskje har hatt noen saker.
Det lærer man jo utrolig mye av.
Så stor variasjon.
Men mitt inntrykk er at veldig mange jobber veldig godt med temaet.
Og at det ofte tas opp på planleggingsdager.
Så det ...

[SPEAKER_02]

Ja.
Helt på tampen, er det noe de som hører på podkasten, som tenker at de har lyst til å lære litt mer eller vil friske opp kunnskapen sin?
Eller jeg har lyst til å sette meg enda mer inn i det.
Er det noen ressurser eller noe dere kommer på der de kan gå inn og ...
Lese eller lære enda mer om temaet.

[SPEAKER_03]

Utdanningsdirektoratet har jo kompetansepakker på dette.

Og det er utrolig mange gode, enkle, tilgjengelige, faglige og praksisnære.
Ja ... Så det kan jeg anbefale barnehagene å jobbe med.
Å trekke ut noe av det som er mest relevant for dem.

[SPEAKER_04]

Det er jo den kunnskapsoversikten som jeg har vært med på selv.
En kunnskapsoversikt om mobbing i barnehagen.
Den ligger på UiS sine sider.
Og så er det en tidligere rapport som heter Hele barnet, hele løpet.
Også en forskningsrapport fra 2015, mener jeg.
Og så har du den evalueringsrapporten som også er fra Utdanningsdirektoratet.
Som handler om implementeringen av lovverket.
Hvis man skal være spesielt interesserte.

[SPEAKER_02]

Vi har fine videoer fra Selma.
Prosjektet kan hun nevne.
Jeg tenker mest på forebygging.

[SPEAKER_03]

På Læringsmiljøsentret har vi òg utvikla ting.
Som du sier.
Det er fine små filmsnutter som ligger på Selmas hjemmeside.
Som kan brukes inn i gode faglige diskusjoner.

[SPEAKER_02]

Det kan vi legge i en lenke til denne podkasten, så folk finner fram.
Lurt.
Men da gjenstår det egentlig bare å si tusen takk til dere to som kom og var med
i studio her i dag.
Og tusen takk til deg som hørte på denne podkasten.
Mer informasjon finner du på nettsiden vår og på sosiale medier.
Vi ses.

[SPEAKER_00]

Du har hørt en podkast fra Universitetet i Stavanger.